

rek megőrzése és bemutatása feltétlenül indokolt, amely helyreállításuk során valósulhat meg.

Az egykori bástyasétány alatt feltártuk az Árpád-kori városfal maradványait és a városfalhoz tartozó félköríves tornyot. A torony falai 2–5 méteres magasságban állnak, az eddig feltárt városfaltornyok között az egyik legjobb állapotú. A toronyhoz hozzáépítve tártuk fel szintén igen jó állapotban az Anjou-kori eredetű második városfalat. Végül a mai várfal magját ezen a szakaszon (a toronytól északra) egy török kori eredetű harmadik városfal alkotja. Mindezen városfalak műemléki védelemmel élveznek és feltétlenül indokolt bemutatásuk is.

Az egykori főhercegi palota úgynevezett luxusistállójának, valamint kerítésépítményének 20. századi falai elbonthatók.

BENCZE ZOLTÁN – B. NYÉKHELYI DOROTTYA –
MAGYAR KÁROLY – VÉGH ANDRÁS

38. Budapest I., Dísz tér 17.

Á, Kk, Kű

A Dísz tér, Színház utca, Szent György utca és volt Honvédelmi Minisztérium által határolt volt Honvéd Főparancsnokság épületében az udvaron kívül 34 pincehelyiséget sikerült feltárni. Az intenzív újkori beépítettség miatt a középkori házaknak és telkeknek jórészt csak a sziklába vágott objektumai maradtak meg, így egy-két pincerészlet, továbbá kutak és hulladékgyödrök. A középkori város szerkezetét ezen a részen két észak-déli irányú utca határozta meg. A két utca által közrefogott középkori középső háztömb az északi, a keleti és a nyugati oldalon is túlnyúlt a mai épülettömbön. A terület DK-i felében sikerült egy középkori pince hosszabb szakaszát feltárni, amelybe négy lépcső vezetett le. Fekete színű, hamus és szemetes középkori járósíntjén nagy mennyiségű 15. századi kancsó- és pohártöredéket találtunk. Egy másik középkori pincét a főparancsnokság épülete előtti járda alatt, a Ny-i oldalon találtunk meg. A K-Ny-i irányú pincelejártnak szerencsésen megmaradt az összes lépcsőfoka, a lépcsők feletti téglaboltzat indítása és a bejárat íves ajtónyílása is. A pince belső tere teljesen fel volt töltve. A középkori házakhoz tartozó kutakat és hulladékgyödröket is sikerült feltárni, amelyek közül háromban a víz konzerváló hatásának köszönhetően nagy mennyiségű szerves anyag is megmaradt. A 27-es pincehelyiség középkori pincerészletének sziklába vágott kútjában a szerencsésen megmaradt fa- és bőrtárgyak mellett a vizes, iszapos földből mintegy 100 000 darab növényi mag is napvilágra került, többek között köles, zeller, kapor, továbbá cseresznye, dió, füge, görögdinnye, körte, meggy, naspolya, szilva, szőlő. A házilag termesztett gyümölcsök mellett szép számmal voltak az anyagban vadon termő gyümölcsök is, így húsos som, mogyoró, erdei szamóca, kökény és hamvas szeder.

Munkatárs: Mester Edit, archeobotanika: Gyulai Ferenc.

BENCZE ZOLTÁN

39. Budapest I., Toldy Ferenc utca 8–10. –

Szabó Ilonka utca 7.

Kö, Kk

Nevezett telken a Collegium Budapest megbízásából végeztünk feltárást, mert a telekre apartmanházat szándékoztak építeni. A kutatás az 1997. évi feltárás folytatása volt.

A régészeti feltárás az alapozási és támfal erősítési munkákkal párhuzamosan folyt. Mivel a telek a meredek hegyoldalon helyezkedik el, és a szomszédos házat egy forrás is alámosta, komoly statikai problémák adódtak. Ezért nem lehetett teljes mélységig mindent feltárni, ugyanis talpszint alá nem mélyíthettünk.

A telken egy, a 14. században épült faszervezetes épület állt, amelynek mintegy 6 méter hosszú tölgyfa gerendáit sikerült feltárnunk. Sajnos a pontos alapterületét nem ismerjük, mivel az épület keleti homlokzata a mai utca alatt található. Az épülethez tartozott egy szintén gerendavázás kút is, valamint két gabonátároló verem, és egy lesüllyesztett hordóból készült kút/tárolóhely. Az épület a 15. század folyamán pusztult el. Ezután a terület némiképp átrendeződött, egy felsőbb telekhez egy terasztartó támfalat építettek. A 14. század elején mindent visszabontottak és elplaníroztak. Ezután kezdtek erre a helyre temetkezni egészen a 17. század végéig. Összesen 105, zömében koporsós, melléklet nélküli sírt tártunk fel.

A telek védelemmel továbbra is indokolt, mivel az új épület talpszintje alatt régészeti rétegek maradtak meg.

KOVÁCS ESZTER

40. Budapest II., Bem J. u. 3. – Feketesás u. 4.

Ró, Á, Kk, Kű

A Margithíd irodaház építésekor, a STRABAG Hungária Építő Rt. megbízásából végeztünk leletmentő ásatást. Sajnos a munkák a már megkezdett építkezés leállításával kezdődtek és mindvégig azzal párhuzamosan folytak. Így a régészetileg védett terület teljes feltárása nem kerülhetett sor, csak néhány ponton tudtuk az alapozási mélység alatti régészeti jelenségeket megfigyelni.

A római korban a terület jelentőségét egymással szorosán összefüggő két fő tényező határozta meg: a szóban forgó területtől délre elhelyezkedő 1. századi ala (lovasszázados) tábor (a Csalogány utca – Fő utca – Horváth utca által határolt terület) és a birodalmi határ mentén futó fő kereskedelmi és hadi út (a Fő utca nyugati oldalán), mely a katonai táborokat összekötötte. A tábor polgári település, az ún. vicus övezte, melynek nyugati szélét a Horváth utcában előkerült római kimenekző jelzik. A limes-út mentén temető húzódott (Corvin tér, Császárfürdő). A lakott terület 4. századi elnéptelenedését mutatják a feltárások során előkerült sírok, melyeket a korábban használt épületek romjai közé ástak be (például a Medve utcában).

A kutatott terület közvetlen környékéről a következő római kori lelőhelyek ismertek. A limes-út és fürdő